

**Рішення разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії
від «21» грудня 2023 року**

Разова спеціалізована вчена рада Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» Міністерства освіти і науки України, м. Ужгород, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» на підставі прилюдного захисту дисертації «Інфраструктурне забезпечення інноваційно-інвестиційних процесів розвитку сільських територій» за спеціальністю 051 «Економіка» 21 грудня 2023 року.

Петрецький Іван Іванович, 1987 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2009 році Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет», Україна, і отримав повну вищу освіту за спеціальністю «Фінанси». Навчався в аспірантурі ДВНЗ «Ужгородського національного університету» з 2017 по 2022 роки.

Працює старшим державним інспектором Закарпатської митниці, Державної митної служби України, з 2012 року до цього часу.

Дисертацію виконано у Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» Міністерства освіти і науки України, м. Ужгород. За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації Петрецького Івана Івановича «Інфраструктурне забезпечення інноваційно-інвестиційних процесів розвитку сільських територій» не було виявлено ознак академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Текст представлених матеріалів дисертації І.І. Петрецького є оригінальним на 91,53 % (Довідка № 2127/01-14 ДВНЗ «Ужгородський національний університет» від 28.06.2023р.). Дисертація та наявні за її темою публікації не містять академічного плагіату.

Науковий керівник – Герзанич Віталій Михайлович, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економічної теорії економічного факультету

Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет».

Здобувач має 9 наукових публікацій за темою дисертації у наукових фахових виданнях України:

1. Петрецький І. І. Оцінювання рівня підприємницької інфраструктури в інноваційно-інвестиційному розвитку регіонів України. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент*. Одеса, 2017. Вип. 27. Ч. 2. С. 78–82.

2. Петрецький І. І. Технологія прогнозування економіко-інвестиційного розвитку регіонів. *Вісник Одеського національного університету*. Одеса, 2018. Т. 23. Вип. 2 (67). Економіка. С. 78–81.

3. Петрецький І. І. Система інституціонального та організаційного забезпечення інвестиційного розвитку регіонів. *Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій. Причорноморські економічні студії*. Одеса, 2018. Вип. 33. С. 150–153.

4. Петрецький І. І. Потенціал розвитку сільських територій в умовах децентралізації. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*. Ужгород, 2022. Вип. 1(59). С. 41–46.

5. Петрецький І. І., Герзанич В. М. Економічна сутність та чинники впливу інфраструктурного забезпечення інноваційно-інвестиційного процесу на розвиток сільських територій. *Геополітика України: історія і сучасність: зб. наук. пр.* Ужгород, 2021. Вип. 2 (27). С. 175–187.

6. Петрецький І. І. Напрямки розвитку сільських територій України в умовах децентралізації. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*. Ужгород, 2021. Вип. 1 (57). С. 54–58.

7. Петрецький І. І. Значення інфраструктурного забезпечення інноваційно-інвестиційних процесів у розвитку сільських територій в умовах конкурентної економіки. *Журнал стратегічних економічних досліджень*. Київ: КНУТД, 2021. Вип. 3. С. 48–57.

8. Петрецький І. І. Інфраструктурне забезпечення інноваційно-інвестиційних процесів розвитку сільських територій: зарубіжний досвід і напрями його імплементації. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*. Ужгород, 2022. Вип. 2 (60). С. 52–59.

9. Петрецький І. І. Модель інфраструктурного забезпечення інноваційно-інвестиційних процесів розвитку сільських територій. *Журнал стратегічних економічних досліджень*. Київ: КНУТД, 2022. Вип. 5 (10). С. 9–20.

DOI: 10.30857/2786-5398.2022.5.4.

У дискусії взяли участь голова і члени разової спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

Газуда Леся Михайлівна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки і підприємництва економічного факультету Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» (рецензент).

Зауваження Газуди Л.М.:

1. У першому розділі дисертаційної роботи в таблиці 1.5 в на (с.64) Ви наводите систему ендогенних та екзогенних чинників, які здійснюють позитивний та негативний вплив на формування інфраструктурного забезпечення інноваційно-інвестиційних процесів розвитку сільських територій. Виділення економічних, організаційно-економічних, інституційних, ресурсних та соціально-психологічних чинників безумовно мають велике значення. Кожна група чинників містить конкретизацію позитивного та негативного впливу. Натомість, в умовах децентралізації, надзвичайно важливим було б також врахування в діяльності інституційних об'єднань – територіальних громад, які утворилися шляхом добровільного об'єднання суміжних територіальних громад сіл, селищ, міст (відповідних сільських, селищних та міських рад).

2. У розділі 2 (с.100) та рис.2.2., Ви зазначаєте, що у 2020 р. левову частку (85,4% (12297,7 млн. грн) від загальної суми витрат) інвестицій в інноваційну діяльність промислових підприємств здійснювали самі

підприємства власними ресурсами та з інших джерел (11,1% від загальних витрат, що еквівалентно 1608,1 млн. грн), тоді як підтримка з боку держави сягнула лише 1,9% (279,5 млн. грн). При проведенні даного аналізу вважаємо за доцільне дати пояснення причин низької зацікавленості держави у стимулюванні та підтримці діяльності промислових підприємств, а не лише констатації даного факту.

3. На с.155 автором представлена комплексна модель розвитку інфраструктурного забезпечення інноваційно-інвестиційних процесів яка включає три взаємозалежні та взаємодоповнюючі складові. На наш погляд доцільно було більше уваги приділити саме взаємодії між відповідними складовими, що дозволило б також розкрити і ефект синергії від їх взаємодії.

4. У підрозділі 3.1. автором досліджено зарубіжні практики інфраструктурного забезпечення інноваційно-інвестиційних процесів розвитку сільських територій у країнах ЄС загалом та в Польщі, Данії, Румунії, Швеції а також проаналізовано досвід стимулювання інноваційно-інвестиційного розвитку сільських територій в США та Австралії. Цілком погоджуючись з автором в частині окреслених ключових напрямів імплементації досвіду цих передових країн в практику України, вважаємо, що дисертація значно виграла б, якби ці напрямки були згруповані та представлені у табличному варіанті, що полегшило б їх сприйняття.

Готра Вікторія Вікторівна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки і підприємництва економічного факультету Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» (рецензент).

Зауваження Готри В.В.:

1. На рис. 1.2. (с. 62) представлено вплив інфраструктурного забезпечення інноваційно-інвестиційних процесів розвитку сільських територій у сучасних конкурентних умовах та запропоновано розподілити інфраструктурне забезпечення на базове та допоміжне. Цілком погоджуючись з

наведеними видами, в аспекті спрямованості дослідження вважаємо за доцільне доповнити дану класифікацію також інноваційною складовою.

2. У першому розділі автором правомірно стверджується, що інфраструктурне забезпечення інноваційно-інвестиційного процесу для гарантування позитивних ефектів зі стимулювання розвитку сільських територій в умовах сучасної конкурентної економіки має характеризуватись в тому числі такою властивістю як мультипросторовість (с.65), але пояснення, що означає в даному контексті така властивість автором не наведено.

3. У третьому розділі (с. 163) автор пропонує модель інфраструктурного забезпечення інноваційно-інвестиційних процесів розвитку сільських територій в Україні, але залишає поза увагою повноваження та відповідальних по її реалізації. Доцільно було представити рекомендації зі створення такої моделі з виділенням відповідальних, їх функцій та зазначенням джерел формування необхідних організаційних та фінансових ресурсів.

4. На рис. 3.4. (с.168) автором запропоновано систему управління ризиками інфраструктурного забезпечення інноваційно-інвестиційних процесів розвитку сільських територій, яка побудована на основі Державного стандарту ДСТУ ISO 31000:2018 «Менеджмент ризиків. Принципи та настанови», що встановлює концепцію загального оцінювання та управління ризиками, де у розділі Ідентифікація ризику зазначено складову Моніторинг ендо-та екзогенних змін об'єкта під впливом невизначеності. Цілком погоджуючись з запропонованою системою вважаємо за доцільне доповнити блок інструментів системи управління ризиками даною складовою.

Ганущак-Єфіменко Людмила Михайлівна – доктор економічних наук, професор, проректор з наукової та інноваційної діяльності Київського національного університету технологій та дизайну (офіційний опонент).

Зауваження Ганущак-Єфіменко Л.М.:

1. У розділі 1 (пп.1.3.) наведено інформацію щодо універсальних ендогенних та екзогенних чинників, що впливають на розвиток

інфраструктурного забезпечення сільських територій на національному рівні. Бажано було б в роботі акцентувати увагу і виокремити ті з них, котрі чинять найбільший вплив, є пріоритетними та першочерговими при формуванні інфраструктурного забезпечення інноваційно-інвестиційних процесів розвитку сільських територій України.

2. У розділі 2 на с.129-130, автором проведено SWOT-аналіз на основі дослідження показників соціально-економічного, інноваційно-інвестиційного та інфраструктурного становища сільських територій і як підсумок перелік кроків для подолання проблемних аспектів і реалізації їх можливостей. Погоджуючись з дисертантом в напрямку вдосконалення розвитку інфраструктурного забезпечення сільських територій, вважаємо за доцільне окреслити ці кроки в певну систему дій з метою структуризації та визначення послідовності заходів необхідних для пошкваллення процесу розвитку сільських територій, спрямованих на покращення наявного економічного та соціально-демографічного стану на селі, а також на підвищення добробуту сільського населення.

3. В розділі 3 на с.140, дисертант зазначає, що в бюджеті ЄС на 2021–2027 роки Європейська комісія запропонувала заходи щодо просування інновацій, циркулярної економіки та «синього» зростання. Ініціатива буде аналізувати інноваційні системи в регіонах і мобілізувати місцевих стейкхолдерів навколо довгострокових інноваційних стратегій, заснованих на їх специфічних сильних сторонах. Вважаємо за доцільне, що в роботі також варто було зазначити про які саме заходи іде мова, і який вплив вони можуть здійснити на розвиток сільських територій в Україні враховуючи те, що наша країна має налагоджену міжнародну співпрацю з деякими країнами ЄС.

4. На с. 154-156 Ви рекомендуєте комплексну модель розвитку інфраструктурного забезпечення інноваційно-інвестиційних процесів, яка включає три взаємозалежні та взаємодоповнюючі складові: науково-дослідна сфера, державний сектор та підприємницький сектор, ключовим інструментом

реалізації якої буде державне приватне підприємство (ДПП), що є безумовно системою ефективної взаємодії між органами державного управління різних рівнів і підприємницьким сектором, націленою на виконання суспільно важливих проєктів і програм розвитку територій з метою підвищення стандартів життя та досягнення цілей державного управління щодо розвитку національної та локальної економіки. Однак більш доцільним, на наш погляд було б врахування у дисертації можливості формування ДПП як сучасної інституції на основі інноваційно-інвестиційного кластера орієнтованого на розвиток сільського господарства, що допоможе сільським територіям активізувати впровадження в практику сільського господарства принципів сталого розвитку, підвищення конкурентоспроможності агробізнесу, створення системи підготовки спеціалізованих кадрів, тощо.

Ковальська Любов Леонідівна – доктор економічних наук, професор, декан факультету бізнесу та права Луцького національного технічного університету (офіційний опонент).

Зауваження Ковальської Л.Л.:

1. У першому розділі роботи досліджуючи методологічні основи інфраструктурного забезпечення інноваційно-інвестиційних процесів розвитку сільських територій, зважаючи на багатоаспектність і комплексність об'єкта та предмета дослідження, автор значну увагу приділяє застосуванню міждисциплінарного підходу (с.37-39), в тому числі зазначаючи, що даний підхід сприятиме взаємопроникненню та взаємозбагаченню методів наукового інструментарію. У дослідженні варто було не лише висвітлити рівні і способи реалізації даного підходу, але й доповнити його покроковими етапами дослідження інфраструктурного забезпечення інноваційно-інвестиційного розвитку сільських територій, що зробило би представлене дослідження більш структурованим та логічним.

2. На сторінці 76 дисертації автор зазначає, що інституційна складова розширення здатності сільських територій до соціально-економічного розвитку

може бути реалізована через систему формальних та неформальних інститутів, які впорядковують дії його учасників. Формальними інститутами насамперед виступають правила поведінки, які задаються ззовні: законодавчо-нормативні акти, визначені засади національної політики, функції органів влади тощо. Неформальними інститутами є рівень культури, свідомості та самоорганізації громадян, кодекси поведінки, ідеологія та неформальні суспільні норми, що визначають пріоритети соціально-економічного розвитку в межах певної території. При цьому в подальшому в дисертації достатньо широко висвітлена сутність та зміст формальних інститутів, тоді як неформальні залишаються поза увагою, однак роль та значення останніх важко переоцінити через їх здатність впливати на ступінь ефективності реалізації інноваційно-інвестиційних заходів, тож доцільно було приділити більше уваги даній частині дослідження.

3. На сторінці 153 здобувач пропонує систему розвитку сільських територій в Україні, що, безумовно, має важливе значення для обґрунтування можливостей їх регіонального та загальнонаціонального економічного зростання. Окрім того, у роботі раціонально підмічено, що таке зростання має відбуватися з урахуванням системного підходу (рис. 3.1), реалізація якого потребує створення оптимальних умов для формування належного інфраструктурного забезпечення інноваційно-інвестиційних процесів, які супроводжуються впровадженням дієвих інституційних, організаційних, управлінських, нормативно-правових та економічних заходів для забезпечення ефективної координації процесів якісної трансформації сільських територій. Однак вважаємо, що при побудові даної системи більш виграним було б також зазначити джерела фінансування для досягнення цілей розвитку сільських територій.

4. Розділ 3.3 присвячено удосконаленню управління ризиками інфраструктурного забезпечення інноваційно-інвестиційних процесів розвитку сільських територій, де здобувач акцентує увагу, що формування ефективної

системи управління ризиками доцільно будувати відповідно до міжнародних та національних стандартів (с. 167; 171), а така система має включати в себе низку елементів, спрямованих на своєчасне виявлення, правильну ідентифікацію, аналізування та оцінювання ризиків (с. 168). Об'єктом запропонованої системи управління ризиками, дисертант визначає зовнішні та внутрішні джерела і чинники ризику, що негативно впливають на можливості реалізації інноваційно-інвестиційних процесів розвитку в межах сільських територій (с. 169, табл. 3.2.). При чому, до зовнішніх факторів справедливо відносить: воєнно-політичні, інституційні, нормативно-правові, соціальні, макроекономічні та агроекологічні ризики, а до внутрішніх – виробничі, фінансово-інвестиційні, ринкові, підприємницькі, інформаційні, науково-інноваційні та професійні. Цілком погоджуючись з даною класифікацією, вважаємо недоречним наступне твердження автора: «внутрішніми, на наш погляд, є ті ризики, що загрожують інноваційно-інвестиційним процесам на рівні території та підприємницькому сектору зокрема». Оскільки в сучасних реаліях військової агресії можемо констатувати, що вплив зовнішнього фактору, а саме, воєнно-політичного критично призупинив можливість реалізації інноваційно-інвестиційної діяльності на рівні сільських територій та держави загалом.

Сержанов Віталій Вікторович – доктор економічних наук, доцент, декан економічного факультету Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» (голова разової спеціалізованої вченої ради).

Відмічена актуальність, наукова новизна, теоретичне та практичне значення.

Зауважень не вказано.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради

«Проти» 0 членів ради

«Утримались» 0 членів ради

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Петрецькому Івану Івановичу ступінь доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Віталій СЕРЖАНОВ

Рецензент

Леся ГАЗУДА

Рецензент

Вікторія ГОТРА

Офіційний опонент

Людмила ГАНУЩАК-ЄФІМЕНКО

Офіційний опонент

Любов КОВАЛЬСЬКА